

2016-08-11

Länsstyrelsen i Skåne län  
Kungsgatan 13  
205 15 Malmö

## **Komplettering av överklagande, ärendenr 505-15903-2016, angående strandskyddsdispens på fastigheten Elestorp 6:6**

Som föreningen Norrvikens Trädgårdssällskaps juridiska ombud vill jag härmed komplettera föreningens tidigare ingivna överklagande i rubricerat ärende.

Föreningen vidhåller sitt yrkande om att Båstads kommuns beslut om strandskydd ska upphävas.

### **Talerätt**

Norrvikens Trädgårdssällskap är en icke vinstdrivande organisation som har som ändamål att tillvarata natursskydds- och miljöskyddsintressen. Föreningen har över 100 betalande medlemmar i Sverige och har även ett brett stöd från allmänheten. Organisationen har funnits i mer än tre år. Föreningen är således en sådan förening som avses i 16 kap 13 § miljöbalken (MB).

Jag har tidigare kompletterat föreningens talan med de av Länsstyrelsen efterfrågade dokumenten. Av senast ingivna dokument framgår att Joakim Gråbner har rätt att teckna föreningens firma.

### **Grunder**

Den aktuella marken är inte i anspråktagen på sådant sätt att det utgör särskilda skäl enligt 7 kap 18 c § p 1 miljöbalken. Vidare medför bebyggelsen sådan åtgärd som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter. Förutsättningar för att meddela strandskyddsdispens saknas således.

De ansökta åtgärderna medför avsevärd skada på berörda riksintressen för kulturmiljö enligt 3 kap 6 § miljöbalken. Myndighetsnämndens beslut strider således mot miljöbalkens hushållningsbestämmelser.

### **Strandskyddet, allmänt**

Stränder är begränsade naturresurser. Stränderna är vidare unika biotoper som via sjöar och andra vattendrag binder samman andra viktiga naturområden.

Strandskyddets syften är långsiktiga och områden som för tillfället verkar vara av begränsat intresse kan bli betydelsefulla i framtiden. Lagstiftaren har alltså utgått från att det alltid ska gälla stor restriktivitet i och med att strandskyddet är ett allmänt intresse som väger tungt. Det handlar om vikten av att bevara sammanhängande områden tillgängliga för såväl allmänheten som växt- och djurlivet nu och i framtiden.

I propositionen Svenska miljömål<sup>1</sup> anförde regeringen att skyddet av stränderna är en nationell angelägenhet för att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och för att bevara goda livsvillkor för växter och djur. De orörda stränderna är även lokalt och regionalt av stor betydelse, både i dag och i framtiden.

Strandskyddets betydelse för friluftslivet och den biologiska mångfalden bidrar till uppfyllelse av flera av de av riksdagen antagna miljökvalitetsmålen. Skyddet av stränderna berör i första hand målen om en God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv. Innebörden är bl a att en långsiktigt hållbar bebyggelsestruktur ska utvecklas och att människor ska ha tillgång till natur- och grönområden i närheten av bebyggelsen. Båda målen slår fast att den biologiska mångfalden ska bevaras och utvecklas. Men även målet Levande sjöar och vattendrag berörs. Innebörden av dessa miljökvalitetsmål är bl a att sjöars, stränders och kust- och skärgårdslandskapets stora värden för natur- och kulturupplevelser samt bad och friluftsliv ska värnas. Den biologiska mångfalden ska bibehållas och en gynnsam bevarandestatus upprätthållas för hotade livsmiljöer och arter så att de ska fortleva i livskraftiga populationer. Strandskyddet är en viktig förutsättning för arbetet med att uppfylla miljökvalitetsmålen på både kort och lång sikt.

Skyddet är utformat som en generell förbudsregel och innebär bland annat förbud mot anläggningar och anordningar som kan begränsa allmänhetens tillgång till befintliga strandskyddsområden eller väsentligt förändra livsvillkoren för djur- och växtarter. Inom strandskyddat område är det enligt 7 kap 15 § MB förbjudet att uppföra nya byggnader, ändra befintliga byggnader och anläggningar eller deras användning, utföra grävarbeten eller andra förberedelsearbeten för byggnader och anläggningar eller i övrigt vidta åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- och växtarter. Dispens kan enligt 7 kap 18c § MB meddelas enligt vissa bestämda förutsättningar.

---

<sup>1</sup> Prop. 2000/01:130 s. 117

## **Strandskyddets syften**

Strandskyddets syften är att trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden samt att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och i vatten. Dessa syften är långsiktiga och områden som för tillfället verkar vara av begränsat intresse kan bli betydelsefulla i framtiden. Avgörande är om området bedöms vara nödvändigt att skydda för att säkerställa strandskyddets långsiktiga syften.

Lagstiftaren har utgått från att det alltid ska gälla stor restriktivitet i och med att strandskyddet är ett så tungt vägande allmänt intresse. Normalfallet bör därför enligt förarbetena till miljöbalken vara att inte ytterligare strandområden tas i anspråk. Bestämmelserna ska således tillämpas restriktivt vilket innebär att även om de skäl som den enskilda anför är starka, kan en inverkan på strandskyddsvärdena vara så betydande att en ansökan om strandskyddsdispens likväl bör avslås (prop. 2008/09:119, s. 54). Vidare, som en ytterligare förutsättning, får enligt 7 kap 26 § miljöbalken strandskyddsdispens endast medges om det är förenligt med strandskyddets syften.

## **Förutsättningar för dispens i detta fall**

Enligt 7 kap 15 § MB är det förbjudet att bl a uppföra ny byggnad (p 1) eller uppföra andra anläggningar eller anordningar om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt (p 2). I nu aktuellt ärende handlar det om två nya förrådsbyggnader på mark med vegetation som idag är en del av stilträdgårdarna.

Kommunen har i sitt beslut som skäl för att meddela strandskyddsdispens i nu aktuellt ärende angivit 18 c § p 1 MB, att platsen redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften.

När en åtgärd är förbjuden enligt 7 kap 15 § MB är utrymmet för att lämna dispens på den grunden att området redan är i anspråk taget litet. Utgångspunkten är vidare enligt förarbetena att mycket stor restriktivitet bör råda vid prövningen av dispens från strandskyddet när även 3 och 4 kap miljöbalken är aktuella. För dispens enligt 7 kap 18 c § p 1 MB krävs att berört område är bebyggt på ett sådant vis att hemfridszon har etablerats eller att allmänheten av annan anledning inte har tillgång till området (prop 2008/09:119, s 105). Av praxis framgår att om en åtgärd innebär ökad privatisering, och därmed minskning av allemansrättsligt tillgängligt område, innebär det per definition att området inte kan anses vara i anspråk taget innan åtgärden vidtas (se MÖD 2015:7).

Det aktuella området ligger inom riksintresseområde för kulturmiljövården enligt 3 kap 6 § MB. Området utgör vidare riksintresse för naturmiljön samt friluftslivet enligt samma bestämmelse. Vidare är hela Bjärehalvön av riksintresse för bl a det rörliga

friluftslivet enligt 4 kap 2 och 4 §§ MB. Platsen har således bedömts ha mycket stort intresse för friluftsliv och rekreation samt även vad gäller naturmiljön som sådan. Det faktum att platsen omfattas av flera riksintressen medför som nämnts ovan att utgångspunkten därför är att mycket stor restriktivitet bör råda vid prövningen av dispens från strandskyddet

Allmänheten har hittills haft god tillgång till platsen som har höga upplevelsevärden som är viktiga att bevara för allmänheten. Anläggningen är ett betydelsefullt inslag i svensk trädgårdshistoria och svensk trädgårdskonst från början av 1900-talet. Trädgårdarna har sedan lång tid varit ett attraktivt besöksmål och studieobjekt samt spelat en framträdande roll som förebild för andra trädgårdsanläggningar runt om i landet. I och med dispensen förstoras tomtplatsavgränsningen vilket innebär att en del av bäcken kommer att ligga inom det område som markägaren kan hävda som en privat hemfridszon. De uppgifter som förekommer i beslutet om att de nu aktuella byggnader skulle ingå i den tomtplatsavgränsning som beviljades i strandskyddsdispens den 23 november 2015 tillbakavisas.

Uppförande av de byggnader som omfattas av den nu meddelade strandskyddsdispensen skulle alltså ianspråkta ett område som i dag är allemansrättsligt tillgängligt och utvidga hemfridszonen i en utsträckning som inte kan anses obetydlig. Byggnaderna skulle därmed utöka den avhållande effekten även på det rörliga friluftslivet. Området kan därför inte anses ha tagits i anspråk på ett sätt som gör att särskilt skäl p 1 är tillämpligt och det saknas därför förutsättningar att meddela strandskyddsdispens på den grunden.

#### *Bevarande av goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och i vatten*

Strandskyddets andra syfte är att bevara goda livsvillkor för djur- och växtliv på land och vatten. Strandskyddsdispens får som ovan nämnts enligt 7 kap 26 § MB enbart meddelas om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med bl a strandskyddets syften.

Den meddelade och nu överklagade strandskyddsdispensen medger uppförande av två förråd inom strandskyddsområde. Den planerade byggnationen kommer att hamna ca 10 meter från en bäck som rinner genom Vattenträdgården och Romantiska trädgården just intill Villa Abelin och ner mot Kungens ravin och Japanska trädgården.

Den aktuella platsen utgör habitat för den större vattensalamandern. Detta framgår bl a av det beslutsunderlag som tagits fram inför nu gällande detaljplan, se den utredning som gjordes av Ekologigruppen 2008<sup>2</sup> där bl a den s k spegeldammen undersöktes. Föreningen vill även hänvisa till en kompletterande undersökning av Marika Stenberg och Per Nyström, "Förutsättningar för den större vattensalamandern intill Norrvikens trädgårdar", 2008-09-26. Till den tillsynsbegäran föreningen ingav

<sup>2</sup> Ekoll HB, M. Stenberg och P. Nyström: Förutsättningar för den större vattensalamandern intill Norrvikens trädgårdar 2008-09-26

2015 (Begäran om tillsyn enligt miljöbalken 2015-05-10, diarienumr 12993-2015) har bilagts två utredningar, av Calluna 2011 samt Naturcentrum AB 2012, som båda dokumenterar förekomsten av större vattensalamander i Norrvikens trädgårdar. Den större vattensalamandern har även enligt ArtDatabanken vid ett flertal tillfällen iakttagits i Norrvikenområdet.

Det finns i det nu aktuella ärendet en uppenbar risk för att byggnationen inom strandskyddsområdet innebär en sådan otillåten störning och en bortträngning av den större vattensalamandern från habitatet som avses i 4 § artskyddsförordningen. Byggnationen innebär även habitatförlust och fragmentering, något som utgör de två största hoten mot arten.

I och med att en fridlyst art, som även har ett mycket starkt skydd enligt art- och habitatdirektivet, riskerar störas och dess livsmiljö riskerar skadas strider dispens mot strandskyddets andra syfte. Dispens kan därmed inte meddelas. Detta gäller även om Länsstyrelsen skulle anse att platsen redan tagits i anspråk på ett sätt som inte påverkar allmänhetens tillgång till platsen.

### **Avvägning enligt 7 kap 25 § miljöbalken**

Förutsatt att det föreligger särskilda skäl för strandskyddsdispens ska enligt 7 kap 25 § MB en intresseavvägning göras och hänsyn tas även till enskilda intressen. Enligt bestämmelsen får en inskränkning i enskilds rätt inte gå längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet ska tillgodoses. Bestämmelsen innebär att vid prövning om det finns ett särskilt skäl ska det göras en intresseavvägning där hänsyn tas till enskilda intressen (prop 2008/09:119 s104). Bestämmelsen medför dock inte en möjlighet att meddela dispens med beaktande av andra omständigheter än de som anges i 7 kap. 18 c-d §§ miljöbalken (se MÖD 2013:37).

Den enskildes intresse av att uppföra anläggningen ska väga tyngre än områdets strandskyddsvärden, d v s dess långsiktiga betydelse för allmänhetens friluftsliv och den biologiska mångfalden. Den restriktiva tillämpning som är avsedd med reglerna kan innebära att även om de skäl som den enskilde anför är starka, kan byggnationens inverkan på strandskyddsvärdena vara så betydande att en ansökan om dispens bör avslås (jfr Högsta domstolens dom den 18 januari 2008, mål T 4786-05).

Föreningen anser inte att exploitören i detta ärende har enskilda skäl som överväger de allmänna värdena på platsen.

## Sammanfattningsvis

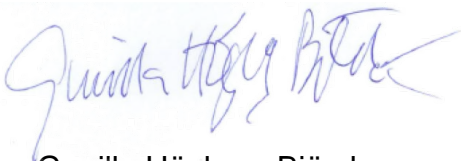
Det nu aktuella strandområdet omfattar ett område som idag har höga värden för allmänhetens friluftsliv och/eller för växt- och djurlivet. Sammanfattningsvis innebär den meddelade strandskyddsdispensen såväl att allmänhetens tillgång till platsen inskränks, som att värdena av att område för växt- och djurlivet skadas om platsen bebyggs ytterligare. Avvägningen mot områdets skyddsvärden innebär att det saknas förutsättningar för ett undantag även om Länsstyrelsen inte skulle dela föreningens bedömning vad gäller särskilda skäl enligt 7 kap 18 c §.

Båda strandskyddet syften motverkas således och dispens kan därför ej meddelas. Föreningen anser att inga av de särskilda skäl miljöbalken förutsätter är tillämpliga i detta fall.

Föreningen delar heller inte kommunens bedömning vad gäller påverkan på riksintressen. Som framgår ovan omfattas området av flera riksintressen varav inte minst byggnationens närhet till två av Norrvikens stilträdgårdar – Romantiska trädgården och Renässansträdgården - medför påtaglig skada på riksintresset för kulturmiljövården M36 Norrvikens trädgårdar. Mycket stor restriktivitet ska därmed gälla och dispens kan ej meddelas.

Föreningen vill här särskilt fästa Länsstyrelsens uppmärksamhet på det faktum att den av sökanden anlitate konsulten, Jesper Carlsson antikvarisk sakkunnig på kulturvården hos Thyréns, rekommenderade att de aktuella byggnaderna placerades i den nordvästra delen utanför strandskyddat område. Både sökanden och kommunen har således varit medvetna om att bättre plats funnits.

Dag som ovan



Gunilla Högberg Björck